

Vantaan käräjäoikeus
PL 194 / Kielotie 21
01300 VANTAA
puh. 010 36 45200
vantaa.ko@oikeus.fi

29.1.2014

Oikeusministeriö

oikeusministerio@om.fi

LAUSUNTO TYÖRYHMÄMIETINNÖSTÄ ”VELKAJÄRJESTELYLAIN TARKISTAMINEN”

Oikeusministeriö on pyytänyt Vantaan käräjäoikeudelta lausuntoa velkajärjestelytyöryhmän mietinnöstä ”Velkajärjestelylain tarkistaminen” (OM 16/41/2012).

Käräjäoikeus esittää lausuntonaan kunnioittavasti seuraavan.

Käräjäoikeus pitää työryhmän ehdotuksia kannatettavina ja perusteltuina.

Käräjäoikeuden omien työtehtävien eli lähinnä velkajärjestelymenettelyn kannalta on erityisesti kiitettävä pyrkimystä tehostaa prosessia säätämällä velkaselvittelystä (11 b §) saldopäivän ja sähköisen prosessiosoitteen hyödyntämiseksi sekä mahdollistaa maksuohjelman vahvistaminen yksinkertaistetussa menettelyssä (38 a §).

Samaten lisäsuoritusvelvollisuuden tarkistaminen (35 a §) ehdotetulla tavalla on hyvin kannatettavaa.

Yksityisenä elinkeinon- tai ammatinharjoittajana toimivan velallisen elinkeinotoimintaan liittyvien velkojen järjestelemisen mahdollistamista käräjäoikeus on jo aiemmassakin valmisteluvaiheessa lausunnossaan puoltanut ja puoltaa edelleen. Tällaisen velkajärjestelyn mahdollisuus voi johtaa siihen, että käräjäoikeuteen tulee ohi velka- ja talousneuvonnan konkurssin viivyttämistarkoituksessa tehtyjä velkajärjestelyhakemuksia, joiden torjumiseksi on tärkeä säätää myös ehdotettu erityinen este (45 b §).

Käräjäoikeus pitää työryhmän arviota elinkeinovelkojen järjestelemiseksi tehtävien hakemusten aiheuttamasta työnlisäyksestä käräjäoikeuksissa oikeasuuntaisena. On kuitenkin erittäin tärkeää, että tämän sääntelyn vaikutuksia seurataan myös työmäärän kehityksen kannalta. Talous- ja velkaneuvonnan resurssien ja koulutuksen riittävydestä on todella tärkeä huolehtia, jotta puheena oleva uudistus voidaan järkevästi käytännössä toteuttaa.

Vantaan kaupungin talous- ja velkaneuvonta ei nykyisilläkään resursseilla pääsääntöisesti laadi jo velkajärjestelyhakemusten oheen maksuohjelmaehdotusta. Muu työryhmän ehdotusten tuoma työnlisäys huomioon ottaen tähän ei liene odotettavissa muutosta. Pääsääntöisesti Vantaan käräjäoikeus määrää

maksuohjelmaehdotuksen laatimista varten selvittäjän, mikä käytäntö sinänsä on ollut toimiva. Vantaan käräjäoikeudella ei tässä tilanteessa ole juuri kokemusta, jonka pohjalta ottaa kantaa mietinnön ehdotuksiin, joilla pyritään tehostamaan sellaista velkajärjestelyprosessia, jossa hakemukseen on jo liitetty maksuohjelmaehdotus. Mikäli mahdollista, menettelyä toki tulee kehittää siihen suuntaan, ettei selvittäjän sen enempää kuin tuomioistuimeenkaan tarvitsi kuulla samoja tahoja monta kertaa erilaisten vähäpätöisten muutosten takia, mistä aiheutuu suhteettomia kustannuksia.

Mainitun elinkeinovelkojen järjestelymahdollisuuden vuoksi työryhmän mietinnössä on ehdotettu useita säännöksiä, jotka vastaavat yrityksen saneerauksesta annetun lain säännöksiä. Vantaan käräjäoikeus ei käsittele yrityssaneerausasioita, joten sillä ei ole näistä säännöksistä kokemusta, jonka perusteella se voisi epäillä niiden toimivuutta.

Työryhmä ehdottaa velkajärjestelylain 10 §:n 7 kohdan muuttamista siten, että sen mukaan vanhahtava ilmaisu ”ilmeisen kevytmielinen velkaantuminen” korvattaisiin ilmaisulla ”piittaamaton ja vastuuton velkaantuminen”. Mietinnön mukaan tarkoitus ei ole muuttaa kyseisen esteperusteen soveltamiskynnystä, vaan kysymys on terminologian nykyaikaistamisesta. Käräjäoikeus pitää nykyistäkin ilmaisua varsin toimivana, joten sen muuttamistarvetta ainoastaan sanotusta syystä voisi vielä harkita. Se, minkä sanamuodon ja rakenteen lainkohta on mietinnössä saanut, antaa aiheen epäillä, että esteperusteen soveltamiskynnys tulee oikeuskäytännössä nousemaan, vaikka tätä ei olisikaan tarkoitettu. Tähän lienee syytä kiinnittää vielä jatkovalmistelussa huomiota.

Työryhmä ehdotuksen mukaan velkaantumisen piittaamattomuutta ja vastuuttomuutta arvioitaessa otettaisiin mainitun lainkohdan mukaan huomioon myös se, ovatko luotonantajat toimineet vastuullisesti. Sinänsä ehdotus on asianmukainen. Voidaan kuitenkin todeta, että tuomioistuimen mahdollisuudet käytännössä arvioida sitä, ovatko luotonantajat menettelleet vastuullisesti vai ei, ovat velkajärjestelyn aloittamispäätöstä tehtäessä hyvinkin rajalliset.

Seppo Karvonen
laamanni

Lausunnon on valmistellut käräjätuomari Jyrki Rinnemaa.